

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1685
Toplantı Tarihi/Sayısı : 3.9.2024/50
Karar Numarası : 2024/868
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; ilgili kurum ve kuruluşlara birçok dilekçe gönderdiği, söz konusu dilekçeler ile bu dilekçelerin üst yazılarının fotokopilerini talep ettiği ancak talebinin yerine getirilmediği, bulunduğu ... (üst) numaralı koğuştta günde iki kez birer saatlik havalandırma süresinin yeterli olmadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. İlgili kurum ve kuruluşlara yazdığı dilekçelerin Kurum İdaresi tarafından üst yazı ile gönderildiği, ücreti kendisinden karşılanmak üzere dilekçelerinin üst yazıları ile birlikte fotokopisini istediğini ancak bu talebinin yerine getirilmeyerek yalnızca dilekçelerinin gönderildiğine ilişkin belgelerin kendisine verildiğini,

b. ... (üst) numaralı koğuştta barındırıldığını,

c. Söz konusu koğuştta günde iki kez birer saat havalandırmaya çıkma izninin olduğunu ve bu sürenin kendisi için yeterli olmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Kuruma giriş yaptığı 27/9/2022 tarihinden 25/11/2022 tarihine kadar gönderilen 470 dilekçesinin olduğu,

b. Mahpusların dilekçelerinin ilgili makamlara gönderildikten sonra tarihinin ve çıkış numarasının yazılı olduğu bir belgenin mahpuslara teslim edildiği,

c. Dilekçelerin üst yazılarının fotokopilerinin verilmesinin zaman kaybı oluşturacağı, ayrıca konuya ilişkin Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından Kuruma gönderilen bir yazının mevcut olduğu,

ç. Dilekçe fotokopilerinin infaz biriminden talep edilemediği, fotokopi biriminden talep edilmesi gerektiği, durumun başvurana bildirilmesi üzerine başvuranın dilekçelerinin fotokopilerini fotokopi biriminden talep ettiği ve taleplerinin yerine getirildiği,

d. ... (üst) numaralı koğuştun Kurum binasının ikinci katında bulunması sebebiyle havalandırma bahçesinin olmadığı, bununla birlikte başvuranın ... (alt) numaralı koğuştta yerleştirildiği ve halihazırda barındırıldığı koğuştun havalandırma bahçesinin olduğu, söz konusu iddiasına ilişkin bir şikâyetinin kalmadığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

belirtilmiştir.

4. Başvuran tarafından yasal süre içerisinde Kurumumuza yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ve sonucunda; (...) e) Belli bir konuyu içerip içermediği, (...) yönlerinden incelenir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektedir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuran ücreti kendisinden karşılanmak üzere dilekçelerinin üst yazı ile birlikte fotokopilerini istediğini ancak bu talebinin yerine getirilmeyerek yalnızca dilekçelerinin gönderildiğine ilişkin düzenlenen evrakların kendisine teslim edildiğini ve havalandırmaya çıkma süresinin yeterli olmadığını iddia etmektedir.

14. Başvuranın gönderdiği dilekçelerin fotokopilerinin verilmediği iddiasına ilişkin olarak muhatap tarafından dilekçelerinin fotokopilerinin infaz biriminden talep edilemediği, fotokopi biriminden talep edilmesi gerektiği, durumun başvurana bildirilmesi üzerine başvuranın dilekçelerinin fotokopilerini, fotokopi biriminden talep ettiği belirtilmiştir. Muhatap tarafından konuya ilişkin gönderilen belgeler incelendiğinde; başvuranın fotokopi birimine hitaben yazdığı dilekçelerinin muhatap tarafından işleme alındığı, bu bağlamda ilgili dilekçelerin fotokopilerinin başvuran tarafından teslim alınarak imzalandığı görülmüş olup muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği anlaşılmıştır.

15. Başvuranın dilekçelerinin üst yazılarının verilmediği iddiasına ilişkin olarak ise muhatap tarafından başvuranın dilekçeleri gönderildikten sonra, ilgili dilekçenin gönderildiği tarih ile dilekçeye ilişkin çıkış numarasının yazılı olduğu bir belgenin başvurana teslim edildiği, dilekçelerin üst yazılarının fotokopilerinin verilmesinin zaman kaybı oluşturacağı, ayrıca konuya ilişkin Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından gönderilen bir yazının mevcut olduğu belirtilmiştir.

16. Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından 31/5/2023 tarihinde muhataba gönderilen yazıda; hazırlanan üst yazılarda Kurum görüşlerinin veya gizli kalması gereken bilgilerin yer alması nedeniyle başvurana ait herhangi bir üst yazının teslim edilmemesi ve başvuranın dilekçesinin gönderildiği tarih-sayı bilgilerini içeren belgelerin tebliğ edilmesi hususları belirtilmiştir.

17. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

18. Başvuranın Kurumumuza sunduğu dilekçede, dilekçelerine çıkış yapıldığına ilişkin muhatap tarafından tanzim edilen belgelerin kendisine teslim edildiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda; muhatap tarafından düzenlenen söz konusu belgelerin başvuran tarafından temin edildiği ve böylece başvuranın dilekçelerinin çıkış yapıldığına ilişkin yeterli bilgiye vâkıf olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte; üst yazıların fotokopilerinin verilmediğine ilişkin olarak söz konusu işlemin gerek muhatap Kurumun iş yükünü arttırması ve zaman kaybına sebebiyet vermesi gerekse gizli tutulması gerekli bilgilerin var olması ve bu durumun cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir hususlardan kaynaklı olmasından ötürü üst yazıların başvurana verilemediği anlaşılmış olup muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği kanaatine varılmıştır.

19. Başvuranın, başvuru yaptığı tarihte barındırıldığı ... (üst) numaralı koğuşta havalandırmaya çıkma

süresinin yeterli olmadığı iddiasına ilişkin muhatap tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler incelendiğinde; İdare ve Gözlem Kurulunun 12/1/2023 tarihli kararı ile başvuranın ... (alt) numaralı koğuşa yerleştirildiği, halihazırda barındırıldığı koğušta havalandırma bahçesinin olduğu ve söz konusu iddiasına ilişkin bir şikâyetinin kalmadığı anlaşılmış olup başvuranın konusuz kaldığı tespit edilen mezkûr iddiasının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

20. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/9/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

10.09.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : M. Y.
Karar Numarası : 2024/868

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmenin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akışı takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>